

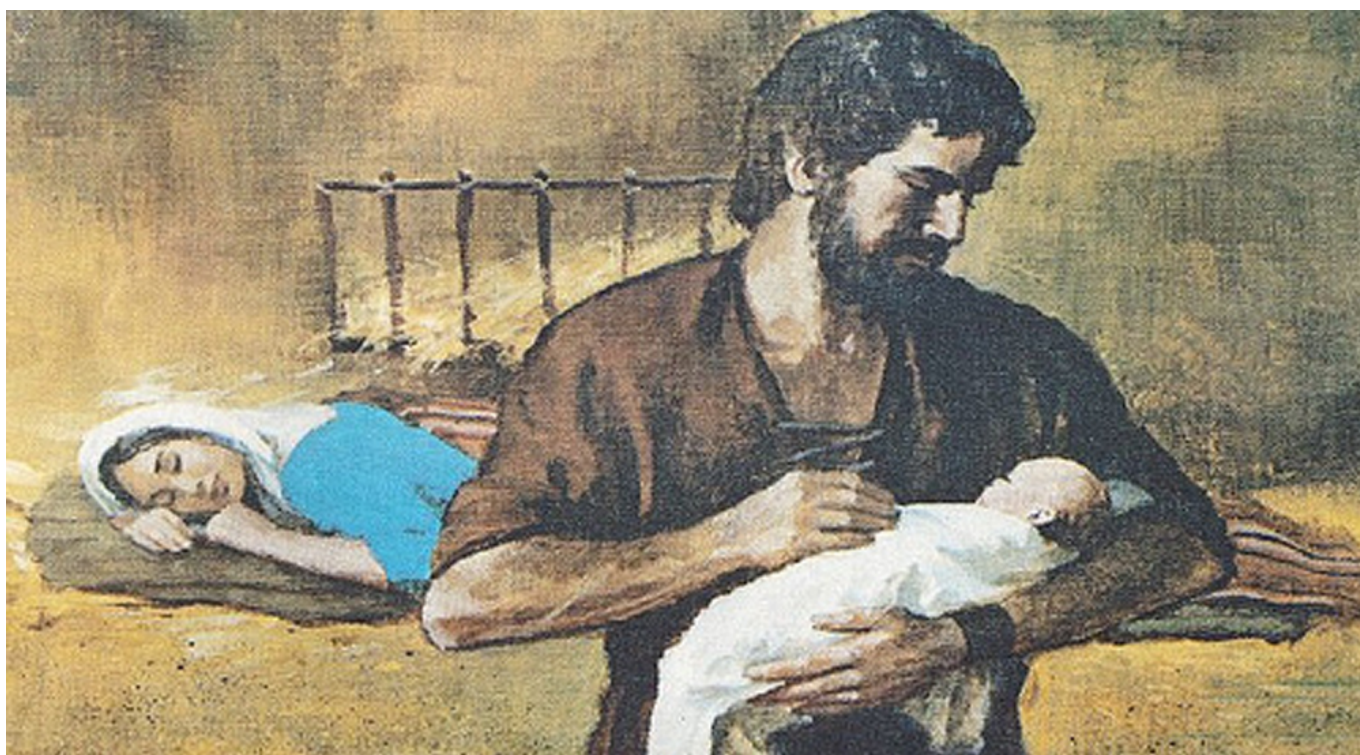
Kázání: 207. Josefovské lidství

Kázání



Josefovské lidství

Kázání



Josefovské lidství

Milí přátelé, sestry a bratři,

evangelium o Božím příchodu do lidského světa v podání Matoušově je nám blízké pro způsob, jakým tak činí. Podobně jako evangelista Lukáš vypráví Matouš příběh. Dobře ví, že je to nejlepší cesta jak sdělit, co se to vlastně v Betlémě stalo.

Ostatně sám byl vychován v prostředí židovské synagogy, kde vypravování příběhů z historie Izraele,

bylo součástí vzdělávacího procesu, kterým byli její žáci vedeni k životní moudrosti a k poučení. Proto se i my musíme ptát, jaké životní poučení si smíme vzít z vánočního příběhu vypravovaného Matoušem.

Není ale ten pro nás příliš exkluzivní z hlediska obsazení a charakteru jeho postav? Mluví se tu o Duchu svatém, o andělu Páně, o Marii, matce Páně, a pak také o Josefovi, který byl s Marií zasnouben. Právě jemu chceme dnes věnovat svoji pozornost, abychom pochopili, že tomu tak docela není. Matouš této vánoční postavě udílí dostatek prostoru ve svém vypravování. Dává ji za vzor a světlý příklad lidského jednání.

Proto také Josefa zahrnuje do Ježíšova rodokmenu, ač není jeho přirozeným otcem. A podobně jako v případě čtyř žen, které jsou v Ježíšově rodu zmiňovány, ač na nich lpěla z pohledů Izraelitů skvrna za jejich jednání a jsou tak v této souvislosti jasným znamením toho, že Ježíš je Mesiáš pro všechny lidi – Josef není uveden v přehledu Ježíšových předků jenom proto, že byl muž Mariin.

Vraťme se ale nyní k postavě Josefově jako takové. Nelze nevidět, že vánoční události pro něj neznamenal žádnou velkou idylu. Právě naopak. Znamenají pro něj těžký vnitřní zápas. Na samém začátku evangelia se tak setkáváme s velkým osobním dramatem. V jeho středu vidíme Josefa. Tu velkou postavu Vánoc a přece někdy tak opomíjenou. Postavu ze všech těch vánočních postav nejobyčejnější. Možná právě proto se jí věnuje tak málo pozornosti. Ve světě se mu nešťastně oklamanému dostane pouze soucitu a posměchu.

Ale nakonec v církvi se mu nějaké zvláštní pozornosti nedostane. V celé katolické tradici v Praze je mu zasvěcen pouze malý františkánský kostel na náměstí Republiky. V ikonografii bývá běžně zasunut do pozadí, zachycen bývá s neurčitým výrazem jakoby až s nezúčastněným. Chce se říci – to není nic neobvyklého. Pozornost přece bývá vždycky věnována mamince a děťátku. Ale v tomto případě je to věčná škoda. Je to přece Josef, o kterém od samého počátku našeho textu slyšíme, je to on, kdo v příběhu jedná, kdo zápasí a kdo ale také nejvíc trpí.

Neradi slyšíme, že někdo o vánocích trpí – ale bylo tomu tak v případě Josefa a je tomu tak bohužel i na mnoha místech naší země dnes, ať tam, kde se vedou nekonečné války či kde útočí virus ten neviditelný nepřítel. Josef se ocitl v těžkém postavení. Jeho snoubenka je těhotná. To ovšem znamená porušení zákona, podle kterého manželství začíná již od zasnoubení, avšak manželské soužití tím ještě nebylo povoleno. K tomu smělo dojít až po řádné svatbě.

Marie tuto společensky a rodinně nelehkou situaci snáší s podivuhodnou trpělivostí. Svůj případ již dávno svěřila do rukou Toho, který soudí spravedlivě. Josef ale zůstává na pochybách. Přicházejí pochybnosti nad věrností toho, komu zcela věřil a koho si zamiloval. Jeho rozhodování mu snad nikdo nezávidí. Bylo by pochopitelné a zcela legitimní, kdyby ji podle zákona učinil veřejně odstrašujícím příkladem.

Ať tím, že by požádal o soudní potrestání nebo způsobem méně drastičtější, že by ji podle tehdejších zvyklostí propustil s tzv. rozlukovým listem. Obojí by bezpochyby pro Marii znamenalo zkázu, ať už v prvním případě fyzickou nebo v druhém případě totální společenský propad. Josef se ale rozhodl pro třetí cestu. Chce svoji snoubenku propustit v tajnosti a dát ji rozlukový list pouze před minimem, tedy dvěma svědky.

Nechce ji vystavět veřejnému ostouzení a hanbě vyšetřování před soudem a odsouzení. Kromě Mariina zjevného klidu mu nic toto jeho rozhodnutí neulehčí (ale je to možná právě chování Marie, kterého ho utvrzuje v tom, že koná správně). Josef se rozhodl přikrýt něco, co pro okolí bylo neoddiskutovatelně velkou chybou. Písmo jej také proto nazývá spravedlivým. Vzdává se práva soudit a odsoudit – ví, že zveřejnění hříchu nemusí být řešením.

A i když by se mu od farizeů a mravních rigoristů dostalo výtky přílišné shovívavosti – osvědčuje se ve vztahu ke svému nejbližšímu. To není vždycky jednoduché, řekl bych, že je to dokonce někdy to nejtěžší. Jedná tak ale sám proti sobě. Riskuje tím svoji dobrou pověst spravedlivého Josefa v očích svého okolí. Jednat spravedlivě v Božích očích je zde na zemi vždycky spojeno s rizikem.

Josef toto riziko podstoupil. Je ve svém zápase lidsky viděno absolutně sám, s nikým se nemohl poradit, nikomu o tom nesměl říci, neměl nikoho kdo by mu jeho situaci usnadnil a pomohl.

To nejtěžší neseme většinou sami. Kdykoli máme sklon myslet si, že nám druzí něco dluží, že nám musí přece pomoci, i ti nejlepší z nejlepších usnou jako tam v Getsemane s Ježíšem a potom zůstáváme osamoceni v tváři tvář tomu nejtěžšímu. Věříme na vlastní nebezpečí. Ale je tomu opravdu tak? Nevypráví nám Matouš ještě něco jiného?

Josef, po té co udělal to nejlepší co mohl, dospěl na hranici svých možností a ve svém osamění usnul. Ve snu, který se mu zdá, k němu přistupuje posel Boží, anděl Páně. Bůh někdy tak k člověku přichází, právě v takových chvílích, kdy je zcela vydán všanc, kdy je bezmocný a bezbranný, nebo když je unaven až k smrti. Ze života vyčerpaného jej anděl vede ve snu, mluví k němu.

Avšak sen jako takový není pro věřícího Izraelitu jistou známkou Božího zjevení a navíc to, co se v něm ústy anděla říká, je i byť jen z poloviny pro každého Izraelce těžké k věření. Z Marie se narodí Boží Syn, který byl počat z Ducha Svatého a stane se Spasitelem světa.

Josef se rozhodl snu uvěřit. Tak osvědčuje svoji víru Izraelce – důvěru Hospodinu, která nikdy nežije jen z toho, co je dáno, co se tradičně považuje za možné a zaručené – nýbrž odvažuje se i nových kroků do ještě nezaručené a nepoznané budoucnosti. Tady se řadí vánoční Josef po bok patriarchy Abrahama, který hledá Boha a otevírá se jeho nabídkám, které bere vážně a je ochoten měnit svůj životní styl a vztah k lidem i věcem.

I naše chování k druhým prozrazuje, zda naše víra postoupila do hlubin nebo jestli zůstala jako pouhá vizitka. Kdo není ochoten učit se naslouchat Božímu hlasu třeba ve snu, ten bude těžko vnímavý pro hlasy těch druhých. Nebo jinak. Kdo není ochoten učit se naslouchat lidem, těžko bude vnímavý pro hlas Boží. Josef se se svým postojem řadí k biblickým otcům víry tím, že na nepochopitelné zaslíbení odpoví poslušností. Ve své víře je vyzván, aby se nebál přijmout Marii. Stává se tak otcem ještě nenarozeného dítěte, i když ne podle těla.

Otec se však osvědčuje především tím, že na sebe bere odpovědnost za to co se doma děje. Josef přijímá Marii za ženu a ta mu porodí Syna. A on už ví, že nejenom jemu. Jeho právem je mu zvolit jméno. Zvolí takové, které je vyznáním jeho osobním stejně jako mnohých jiných Ježíš – Zachránce. Josef se vymotal ze své samoty tím, že dal Bohu za pravdu i proti sobě. Přijímá, chrání, pečuje a odpovídá za přijatého Syna. Není déle sám. Spravedlivý muž.

Ve Starém zákoně měla jména velký význam. Byla pokládána za vnuknutí Božího ducha a jako taková určující život svých nositelů. To platilo především u těch, kteří je obdrželi ještě před svým narozením. Platilo to tedy i pro Ježíše. Nebo-li zachránce, vůdce spasení. Mesiášem, který zachrání svůj lid, bude sám Boží Syn. Ty, které zachrání, zachrání z jejich hříchů. Svou smrtí je zachrání. Není to snadné k uvěření tak jako nebylo snadné k věření to, co o Vánocích zvěstoval anděl Páně.

Láska a věrnost Boží na cestě za člověkem přerazila poslední závory. Tak jak to po svém a přece tak přesvědčivě zpíval nedávno zesnulý evangelický farář Sváťa Karásek v jedné ze svých písní. Bůh přebýval v těle mezi námi. Sám si nás zvolil za druhou smluvní stranu do své nové smlouvy pokoje. Do obecenství se sebou samým. A Bůh je tak s námi v každém podobném Josefovském zápase. Tak jako byl se svým Synem, kterého neopustil ani v tom nejtěžším osamocení ve smrti.

Josefovské lidství, které není ponecháno samo sobě – i když projde krutou samotou – ví: IMMANUEL
Bůh s námi. Div Vánoc. Uvěříme mu?

Ladislav Mečkovský

Prosinec 2020

[Baptistický sbor Na Topolce, Praha 4](#)

Ladislav Mečkovský



Mgr. Ladislav Mečkovský vystudoval *Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy* v Praze. V letech 1993 – 2006 byl kazatelem *Baptistického sboru Na Topolce* v Praze.

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)